

Vincze Endréné: *Laudáció*

Elhangzott *Bulányi Gyurka* bácsi vasmiséjén,

2008. január 5-én.

„Háború előtt a király kitekint az ablakon, amitől a nép lelkesedése tetőpontjára hág. Aztán: hajrá! Megkezdődik a tulajdonképpeni háború, amit az emberek csatának hívnak.

A csata előtt az emberek imádkoznak, majd lönek és gyilkolnak.

Az ütközet végén a király körbelovagol, és megszámolja, hány halott van. Általános a vélemény: végtelenül szomorú, hogy ilyesmi történne.

Az életben maradottak azzal vigasztalják magukat, hogy a hősi halál mégiscsak a legszebb halál. A harc után vallásos énekeket énekelnek.

Az elesetteket tömegsírokba temetik, s ott addig nyugosznak, míg a régészprofesszorok ki nem ásadják őket.

Az egyenruhákat múzeumokba szállítják, de legtöbbször a sírokból csak a gombok kerülnek elő. Azt a helyet pedig, ahol az embereket legyilkolták, a dicsőség mezejének nevezik.”

Tiszta és egyértelmű írás. Egy iskolás gyermek, Ludwig Thoma írta e sorokat a háborúról szóló iskolai fogalmazásában. Idézett szerzőnk tehát nem a legismertebb, még csak nem is a legfontosabb személy *azon sokak* közül, akik felismerték, leírták az értelmetlen pusztításról, háborúkról, hatalomról, a hatalom természetéről szóló jelentős felismeréseiket.

A legigazabb gondolatok általában nagyon szűk olvasói körben, korlátozottan érvényesülnek. Számos esetben nappali szobák süppedő, kényelmes foteljeiben értelmiségi beszélgetések során kerül csak említésre egy adott *szerző* és műve, talán csak a jólérségség vagy az olvasottság finom jelzéseként. A beszélgetők egyetértően vagy elhatárolódóan viszonyulnak, és képzettségük okán jól meg tudják érvelni álláspontjaikat. A beszélgetés után jó érzés tölti el a társaság tagjait, hasznosnak és értékesnek gondolják az eltöltött időt: szellemi pezsgésre, tisztánlátásra vonatkozó igényük kielégítést nyert. Mindennapi életükre azonban mindez nincs hatással: az továbbra is a szépen kialakított mederben *változás nélkül* folyik tovább. Hivatásuknak élnek: orvosokként, tanároként, ügyvédeként, tisztviselőkként.

Történelmi léptékekkel mérve is *kevesen* vannak, akik az elmélet és a gyakorlat között tátongó szakadékot - nemcsak az óhajtó mondatok szintjén - *össze tudják és össze merik kapcsolni*; a tátongó, mélységes szakadékot pedig *feltöltik néhány egyszerű és egyértelmű mondattal*. Ezek a mondatok a szentírás-analízis egyszerű tömondatai; amelyek a német- és magyartanár szakmai eszköztárának - teológiában szokatlan -, újszerű és magas szintű felhasználásával jönnek létre.

A szintézist KIO (Keressétek az Isten Országát) néven ismerjük. Gyurka bácsi tollából a KIO alapvetését jelentős dolgozatok követik, *az egyházrendről, az engedelmisségről, a lelkipásztori marketingről, ...s most nagyot ugorva időben és tematikában: az Ószövetségről.*

Minden elméleti alapvetésnek azonban egyetlen célja van: életté váltani a jézusi gondolatot, a jézusi eszményeket: a szegénységet, kicsiséget, és következményként vállalni az evangélium továbbadását kísérő üldözöttséget is. (Adás-szolgálat-szelídség.)

Isten különös kegyelme és a **személyes képesség, ismeret, tudás**, Isten akaratának meg nem szűnő keresése, a **megtalált igazságokra igent mondás**, valamint az élet teljes odahelyezése, - együtt hozza létre azt az **ember-feletti teljesítményt**, amelyet **egy-hangúság, egy-ügyűség** jellemez.

Gyurka bácsi meghatározó személyiségjegyei példaként állnak előttünk; az új, logikus megközelítéseket folyamatosan kutató elme szolgálja és tartja kontroll alatt azt az akaraterőt, következetességet, szigorú időbeosztást, elkötelezettséget, az Istenhez, a közösséghez, az elvekhez való hűséget, amelyek nélkül elképzelhetetlen lenne egy ilyen mérvű, Isten felé törekvő termékeny élet. Maximalizmusát toleranciája teszi elviselhetővé a vezetettek számára.

Az egy-ügy „gyökérből” hatalmas, sokirányban meghatározó és maradandót alkotó, gazdag „bokor” életmű bontakozik ki az évtizedek során. A gazdag életmű egy-egy konkrétan megnevezhető állomásán, rövidebb-hosszabb szakaszán jól érzékelhető módon nyilvánul meg a földi hatalmasságok (világiak és egyháziak) félelme és figyelme a ma ünnevelt Gyurka bácsi tevékenységével kapcsolatban, mindazoké, akik a szakadékok meglétében, fenntartásában, sőt elmélyítésében érdekeltek.

A beszédek legyen: igen-igen, nem-nem csupasz igazsága sokakat zavar.

A Jézus ajkáról elhangzott szavak elemzése, a szavak jelentéstartalmának pontos feltárása és komolyan vétele ugyanakkor számára és övéi számára tisztánlátást hozott, és új felismerésekre vezetett.

Ezt a tisztánlátást az Ünnevelt - az érdeklődő keveseknek, a korai időkben - kellő vehemenciával, erős szellemi ráhatások közepette adta át. „Mi volt Jézus legjellemzőbb tulajdonsága?” - kérdezte 1969 decemberében a csepeli kistemplomban néhány fiattól Gyurka bácsi. A választ kinek-kinek papírszeletekre kellett ráírni. A jó katolikus neveltetés jó katolikus válaszokat eredményezett: szeretet, önfeláldozás, megváltotta az emberiséget, lemosta a bűneinket, ezek közül is leginkább az áteredőt... stb. Valaki a táblán gyűjtötte és jegyezte a válaszokat. Szinte utolsónak került kézbe egy cetli: „Fizikai erőszakot nem alkalmazott”. Körülnéztünk, ki lehetett, aki ezt a körmönfont marhaságot képes volt leírni? Gyurka bácsi magára mutatott... A tétel megbotránkozást keltett, az elutasítás, ha ez számtanilag lehetséges lett volna, meghaladta volna a 100 %-ot.

Az intenzív tudat-átalakítási folyamat nem nélkülözte az ironikus megnyilatkozásokat sem.

Gyurka bácsi a következő kérdést tette fel egy alkalommal: „Mit gondol, Gabika, mitől is váltott meg minket Jézus? Azt képviseli, hogy a Jóistent megbántotta az első ember...? - Miután végtelen a sértés... végtelennek kell lennie az elégtételnek is... ezt tanítja Szent Anzelm. Ember tehát nem engesztelheti ki Istent. Ekkor Ő leküldi a Fiát, akit mi, emberek megöltünk. Erre a Jóisten kiengeztelődik?!”

20 éves voltam, amikor egy hosszabb beszélgetésünk végén megállapítottam: „ha ezt az utat járjuk, akkor elmeegógyintézetbe, börtönbe zárnak, ép elmével nem kerülünk ki onnan...” Gyurka bácsi erre csak széttárta a kezét: Mégis, mi mást jelentene: „ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak...?”

Az elvi szintű felismeréseket a mindennapi élet gyakorlatával összhangba hozni nem könnyű feladat.

A tudatátalakítás a metanoiával kezdődik – mondta nekünk Gyurka bácsi. Arra használod az életedet, amire az idődet, ezért az első lépés annak könyvelése: napi elszámolás, mire mennyi időt szánsz. Három szempontból kell nézned az életedet: mire fordítod az idődet, mire költöd a pénzedet, és hogyan éled meg a szeretetet mások iránt?

Tabuk döntögetésére kevés embernek van kellő elszántsága, ereje és energiája még akkor is, ha megfelelő szellemi munícióval rendelkezik. A trón és az oltár szövetségének kérdésköre, a nagykonstantini fordulat, a több csúcsérték létezésének tagadása is ezen tabuk körébe tartozott.

Gyurka bácsi tiszta viszonyokat teremtett ezekben a kérdésekben. Egy csúcsérték van: a szeretet. A kereszténynek az emberiség egybeszeretése, közösségbe gyűjtése a valódi hivatása, amelyre a keresztségben – ami nem szabad, hogy csak „bubaöntés” legyen - kapott felhatalmazást, vállalt kötelezettséget. Nem a papi szakma kizárólagos sajátja, hiszen Jézus úgy fogalmazott, hogy a halászsok is, és a kofák is megérthessék. A jézusi mintát követve magánlakások erre alkalmas szobáiban az asztal körül ideális esetben 12 ember ül, az elnöki teendőket minden alkalommal más és más tölti be. Pontosság, tanulás, a körbeszólás fegyelme és iskolás rend biztosította a tanulóvá és tanítóvá válás, az evangélium továbbadásának és a jézusi küldetés-parancs teljesítésének feltételrendszerét.

A hivatástól eltérő tevékenység a foglalkozás. A foglalkozás tehát nem lehet hivatás, hanem a pénzkereset szükséges formája, amely sohasem emelkedhet időbeli és gondolati szinten a hivatás magaslátára. „A keresztény embernek sok a fizetése!” Meg tudnál élni akkor is, ha kevesebb lenne? Ha nem kaptál volna fizetésemelést? Gyurka bácsi ezekkel a mondatokkal tudatosította bennünk azt is, hogy a fizetésnek elégnék kell lennie a saját szoros szükségleteink mellett a rászorulókat megmentésére is. No, de ki a rászoruló? Az éhezők kétségkívül azok. E gondolat gyakorlati megvalósulása a Gyurka bácsi kezdeményezésére létrejött, mintegy negyven éve működő „éhező” kassza.

Egy fizetésből is el kell tudni tartani a családot! Éspedig a féltucat gyereket számláló családot is, nem pedig az egykét, vagy a kettőkét. „A magyarság határon innen és túl azért fogy, mert nem szülnék az asszonyok gyerekeket...”- mondta azokra a felvetésekre, amelyek a kisebbségi sorsra vezették volna vissza az erdélyi magyarság fogyását. Egyszerű, sallangmentes megállapítás, egy azok közül, amelyek jellemzők Rá.

Gyurka bácsi életműve a korábbi keresztény felfogásba, kialakult életstratégiákba döntő változást hozott lelki, szellemi és gyakorlati területen egyaránt. De nemcsak ott. Azt gondolom, korunk társadalmára a legjelentősebb hatást a jézusi erőszakmentesség képviselője, a börtönt vállaló katonai szolgálatmegtagadás gyakorolta. Gyurka bácsi szerepe ebben felmérhetetlen: lehántotta a mítoszt a hazaszeretet, a haza megvédése, az igazságos háború, a haladás, az egyéni felelősség, a személyes lelkiismeret egy másik ember – pl. a parancsnok zsebében tartásáról. Megfogalmazza azt, amit gyerekként még érzünk, iskolásként dolgozatba írunk, valahogy így: „A katonaság nem arra van kitalálva, nem az a célja és eredménye, hogy elkényeztetett fiúcskák megegyék a spenótot,(copyright: Lékai bíboros), hanem gyilkolásra képez ki.”

Nyilvánvalóan a különböző szakirányú társadalomtudósok a történelem perspektívájába helyezve értékelni, méltatni fogják Gyurka bácsi teológiai munkásságát csakúgy, mint a Bokor Alapítójaként kifejtett tevékenységét. Már most is történettudósok érdeklődésére tart számot **mindaz**, a nemzetbiztonsági szakszolgálatok által szorgos hangyamunkával gyűjtött anyag, amelynek egy része a Történeti Levéltár meghatározott fondjaiban, más része már ma is a Magyar Országos Levéltár gyűjteményében van. Az egyháztörténészek, kutatók munkájához az általa alapított folyóirat, a Koinónia írásai mellett Gyurka bácsi gépiratban és nyomtatásban megjelent művei, cikkei, fordításai bőséges forrásul szolgálnak.

Szerencsésnek mondhatjuk magunkat mi, a Bokor bázisközösség tagjai és szimpatizánsai, hogy beszédeit, lelkigyakorlatait, prédikációit hallhattuk, hallhatjuk, olvashatjuk, közösségeibe járhatunk. Mi, akik most itt jelen vagyunk, azok nevében is, akik a távolból lélekben együtt ünnepelnek a Bokor bázisközösség alapítójával, ünnepelt Testvérünk számára – összhangban a számára fontos értékrenddel – szellemi ajándékot készítettünk e jeles napra, és ezt szeretnénk átnyújtani Neki.

A testvéri közösség egészének, az itt jelen lévő négy generáció, és jelen lenni nem tudó testvéreink nevében hálás szívvel köszönjük Istennek, hogy a Bokor közösségben együtt élhettük át ezeket az évtizedeket Veled, aki Jézus példáját és szavait valósíthatóvá tetted számunkra, és sokak számára.

Isten áldása legyen Rajtad és valamennyiünkön!